

ALPES'ITA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MAIG / JUNY 2008 - Núm. 93

ARESTA 93
MAIG-JUNY 2008

2

TEMA DE PORTADA
ETNA. ESQU VOLC NIC
Agust' Ardiaca

5

ARTICLE
MOLTES FELICITATS A TOTS!
Equip Aresta

6

EXCURSIONISME
ARGENTINISTES
Llu's Pàez, Freixinet

10

ITINERARI EXCURSIONISTA
SERRA DE L OBAC (II)
Manuel Cort s

12

SEAM
ROCA DE GALLINER
Guillem Ullastre

14

ARTICLE
DONES A LA NEU
Merc Ciutat

15

MUNTANYISME
LES GORGES DEL TODRA
scar Muedra

16

APUNTS I COMUNICACIONS

Ja fa anys, els afeccionats a la muntanya hivernal del CEL tenim com a tema de conversa l'evolució—del règim nival als Pirineus. Uns opinem que cada cop la neu escasseja més, altres opinem que sempre ha estat més o menys igual. Tema derivat del creixent protagonisme que té el canvi climàtic del planeta.

La sequera d'aquests últims temps ha posat damunt la taula més arguments de discussió—l'aigua es considera un bé escàs i és objecte de confrontació territorial i social. Les necessitats d'abastament a Barcelona han motivat la constitució de múltiples plataformes de negociació—quan no d'oposició—frontal de les terres que han de cedir aquest bé preuat. Al CEL no ens lliurem d'això, i algunes han demanat l'adhesió—de la nostra entitat.

El tema és complex i es debat entre la solidaritat deguda davant la sensació—d'oblit cap a les terres o més desfavorides, o més despoblades o simplement més allunyades dels centres de poder. En l'insuficient avenç d'un necessari reequilibri territorial, manifestat des dels al·lors de la democràcia per totes les faccions polítiques (que de tan escampat sembla oblidat o passat de moda), hi deuen tenir a veure en generar els recels, l'esgotament i l'escepticisme d'una part del país. Per entendre-ho, només cal mirar la realitat de l'evolució—econòmica i social dels últims trenta anys a casa nostra.

No està clara la posició—a adoptar davant els transvasaments plantejats, innocentment disfressats sota conceptes com els de xarxes interconnectades. O que pretenen atorgar una nova concepció—de ciutat-regió—país al conjunt dels nostres territoris. L'única posició—nostra, clara, incolora, inodora, i potser ins'pida i possible—és la de desitjar prou aigua per a tots i també prou neu per a tots els Pirineus i no només per a les estacions d'esquí.

(dedicat al nostre estimat Neanderthal Pirinencus)

EQUIP DE REDACCIÓ : Merc Ciutat, Josep Lluís G. Zúñiga, Merc G. Zúñiga, Dolors Llorca, Carmina Pardo, Carles S. Zúñiga, N. S. Solà. DISENY GRÀFIC: Josep Herr. EDITA: Centre Excursionista de Lleida. REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: C/ Comerç, 25. 25007 Lleida. Tel.: 973242329. Fax: 973234497. E-mail: cel@cel.cat INTERNET: <http://www.cel.cat> IMPRIMERIA: Arts Gràfiques Bobal, S.L. DIPLOMA LEGAL: L-39-1958. Tirada: 1.200 exemplars. Publicació no lucrativa. El CEL no es responsabilitza de les opinions dels autors. Es permet la reproducció per amb l'esment de l'autor i l'origen. Subscripció de 6 nòmbers: 13 euros. Preu del nòmber: 2,40 euros. Imprimeix en paper de cell·lulosa blanquejada sense clor. FOTO DE PORTADA: Ascensió a l'Etna. Foto: Agust' Ardiaca.

COL·LABOREN:

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

ETNA

Esquí volcànic

L'Etna és el volcà actiu més alt i important d'Europa. És també la Muntanya de Sicília que pràcticament des del nivell de mar s'aixeca als 3.350 metres actuals (variables). El seu aspecte, situació—capritxositat en les erupcions i cim fumejant com llarga cabellera—al vent, fan que sigui una muntanya especialment seductora... ja des dels temps que el senyor Ulisses buscava taca i on sembla que va tenir algun ensurc amb un tal Ciclop, que per a alguns, és el mateix volcà.

A la darrera de la primavera passada, en una visita gens muntanyenca a Sicília, vaig poder contemplar el volcà per primer cop, forat carregat de neu per les seves pales de l'est... i també em va seduir. Al gener d'enguany, aprofitant uns dies de vacances i una certa informació—per xarxa (no pas gaire), vam remuntar una expedició—no res... al final l'Andreu i jo.

Sortim de Barcelona amb destinació—Catània, via Roma/Fiumicino, amb promeses de neu segons els contactes del Feliu, per veient el Pirineu i la latitud de Sicília... amb una certa desconfiança respecte a la neu promesa...

Passem damunt Sardenya, prop de l'estret de Bonifaci i veiem les muntanyes de Crèta carregades de neu... ens torna la confiança i ens animem. Després del feixuc enllaç a Roma, encarem cap a Sicília i aviat podem veure el gegant fumejant... ben innivat per tots cantons i és que el conductor de l'avi—com si conegués les nostres ansies, ens obsequia amb un interessant tomb al volcà que ens permet d'examinar, en posició privilegiada, l'estat de tota la muntanya. Contents, aterrem al nou Aeroport de Catània, on negociem un taxi i cap al Refugio Sapienza.

Al Sapienza s'hi arriba per carretera; forma part del complex turístic/esportiu de l'estació—Etna/Sud, d'esquí a l'hivern i d'excursions organitzades al volcà a l'estiu. Est situat a 1.900 metres d'altitud. S'hi puja per una carretera sinuosa, la primera part pel mig d'una catifa urbanitzada—urbanites, motoristes i automobilistes barrejats amb la més confiada anarquia. Així que anem pujant, la carretera s'endinsa al Parc de l'Etna—allí el caos sembla més organitzat: només colades de lava. Arribem al refugi ja amb neu; l'edifici està una mica castigat per alguna erupció—que l'ha tocat, per tot i que porta l'anagrama del CAI... és un hotelet tronat, sense cap aspecte o sabor muntanyenc.

L'endemà al matí mateix sortim cap a la muntanya amb la intenció—de fer la travessa de sud-nord del mas-

s's, fins a Plana Provenzana. El dia és perfecte, fred i vent-s, d'aquest vent que sembla ser una constant allà. Remuntem per amples camps de neus, amb la costa, el mar i la península italiana als nostres peus... i el cim fumejant del volcà al capdamunt. L'ascens—no representa cap problema, llevat del vent, que cada cop és més fort, emportant-se la fumarada en direcció oposada a la nostra ruta d'ascens (gràcies a l'efol). La neu, per contra, en relació amb les colades de lava relativament calentes, es torna estranya... o desapareix, o forma cavitats/trampa que s'enfonsen al nostre pas. Aviat, però, aprenem el joc i arribem a la Torre del Filosofo i d'allí pujant amb un llarg flanqueig cap a l'oest, entrem a la zona dels cràters del cim, que són quatre (ho sabreu? bé, jo tampoc). D'ells, el més espectacular queda als nostres peus, és l'anomenat Voragine (per què serà?); allà dalt, sols i amb aquell espectacle de fum, olors, perspectives, vent, fred... et sens ben bé fora de lloc, vigilant si hi ha alguna tremolor estranya, per tirar recte avall.... amb tot també algun dubte, acabem d'arribar al llavi del cràter nord-est, on hi ha l'actual punt més alt; un lloc totalment inhòspit: per la banda oest empeny el vent terrible, incansable i gelat; a l'altra galta, per contra, fums calents, espessos vapors, cendres amunt pintant la neu. Que no, que no fa bo de seure allà. Fora pells i esquís avall, doncs.

La baixada la fem entrant als amples pendents de la cara nord; pendents gens violents però immensos i amb el caos propi d'esquiar sobre colades de lava que al llarg dels anys/segles, han anat turmentant aquest indret... sort que el dia permetia visibilitat i les instal·lacions de Plana Provenzana es podien identificar bé marcant l'orientació del descens, que semblava no acabar-se mai.

Aquesta Plana Provenzana és l'estació d'esquí de la banda nord. Dóna una impressió d'haver estat abandona-

da, però no, està només en reparacions i pensen obrir aviat. Potser més o menys com el refugi que suposàvem obert, que va quedar convertit en una pura ruïna a la darrera erupció—Així que nosaltres avall, a la recerca del Refugi Brunek, mal lliscant per la vora de la carretera o travessant un extraordinari bosc de pins. Aquest refugi està cinc quilòmetres més avall, hi arribem ja a les fosques. És tot el contrari al Sapienza: molt petit, molt perdut al bosc, molt acollidor i amb un guarda, Miquel Buonocorso, molt peculiar també. L'endemà des del Brunek vam poder explorar la falda est de la muntanya: volcanets, cràters, boscos de faig i pi, un conjunt extraordinari servit fins i tot amb un bon gruix de neu excel·lent. Seria que ja ens anem acostumant als casos de ruïna, però quan vam arribar al refugi Citelli i el trobàvem malament i tancat, ens vam resignar més fàcilment.

El temps canvia i es posa a nevar... però seriosament... el nostre temps s'acaba també. Aprofitem per fer una curta visita turística a la Ciutat de Catania (curiosa) i volant cap a casa emportant-nos les sensacions de descoberta i d'haver esquiat per uns indrets totalment diferents d'allà acostumat. L'avi—s'enlaira quasi de nit per sobre els llums de Catania i l'impressionant volcà es retalla amb les darreres llums de l'horitzó—. És per acomiadar-nos.

Text i fotos: Agustí Ardiaca

MOLTES FELICITATS A TOTS!

El dimecres 5 de març es va celebrar al Palau Robert de Barcelona la 14a Festa de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya on es van lliurar els diferents guardons de l'any 2007. Les terres de Lleida van comptar amb una nombrosa representació d'esportistes i entitats:

En Feliu Izard del Centre Excursionista de Lleida es va fer mereixedor d'una menció especial per la seva dedicació en la difusió de la pràctica esportiva de l'esquí de muntanya i en l'organització de proves com la Cuita el Sol.

En Joan Ramon Segura, actual president del Centre Excursionista de Lleida, va recollir el premi Vrtex a la millor guia excursionista. L'obra premiada fou el llibre *Excursions pel Montsec* que properament publicarà l'editorial Cossetània.

Per la seva part, en Juanjo Garra, també del Centre Excursionista de Lleida, va guanyar la menció especial per la seva activitat catalana a l'Himàlaia en coronar el seu quart cim de vuit mil metres amb l'expedició de TVE

Al filo de lo imposible

A continuació reproduïm el discurs que, amb motiu de la celebració, va pronunciar l'escriptor, soci i amic Pep Coll:

Per molts cims, Feliu!

Una vegada que em vaig trobar el Feliu pel carrer em va dir que havia hagut d'anar a Saragossa per motius de feina i que, aprofitant que tenia una estona lliure, havia passat per l'hospital a veure els congelats. Jo, de primer no sabia de què em parlava. Ell va aclarir que es referia a malalts amb lesions als dits dels peus o de les mans, que a la tornada d'alguna expedició havien de passar una temporada a l'hospital per curar-se a la unitat de congelats. Però, tu, els coneixes? vaig preguntar. No, el Feliu no els coneixia, ni tan sols sabia amb qui es trobaria a l'hospital, però com que es tractava de la unitat d'aquesta mena de lesions molt famosa d'Espanya, sempre hi havia algun malalt amb qui fer petar la xerrada una estona.

Aquesta ancdota és significativa per conèixer el sabadellenc Feliu Izard, un missioner, que visita malalts desconeguts, amb els quals se sent unit per la devoció a la muntanya, un home que engresca el personal a calçar-se els esquís i a pujar als cims (sempre que siguin molts alts

de 3.000 metres, sent n). L'any 1980 els lleidatans vam tenir la sort que en Feliu, per motius de feina, aterrés a la nostra ciutat. El nouvingut va dinamitzar l'activitat del centre excursionista, fins al punt que en la història de l'excursionisme lleidatès pot parlar d'un abans i d'un després de l'arribada del Feliu. Ell és el responsable, entre altres criatures destacables, de l'interès creixent per l'esquí de muntanya; del piolet Juli Soler Santal, que es lliura als excursionistes que coronin els 162 cims pirinencs de més de 3.000 metres, i de l'organització de la Cuita el Sol per les costes del Monteixo.

Fet i fet, al Feliu res de la muntanya li és alià: ni l'art romànic, ni les centrals elèctriques, ni els trens cremallera, ni les estovalles de l'altar de la Mare de Déu de les Neus de la Renclusa, amb el dibuix de les Maledes, teixit amb punt de creu. Però damunt de tot, però, el Feliu és un bon company de sortida i així, com sabeu tots els que m'escolteu, és la virtut que molt valorem els excursionistes.

Enhorabona doncs, per aquesta menció honorífica que tens ben merescuda i que s'escau quan fa justament cinquanta anys que et vas calçar per primera vegada els esquís. Per molts anys, per molts molts cims nevats i, no cal dir-ho: que nevi fins que les gallines piquin els estels!

Argentinites

Tot recurrent el nord-oest argentí

El Néstor és un xicot mendocino, rabassut, de cara ampla i cos desplommat. Diu que li han robat la motxilla a la terminal de Tucumán. Deambula amb bermudes per l'hotel com si fos casa seua, esperant que el banc li enviï una nova targeta; abans d'acomiar-nos li deixarem cent pesos, perquè vagi fent.

El senyor Enrique ha construït una casa de pedra als afores de Cayafate, per acollir hostes dintre una xarxa rural de recent creació. Per la tarda, quan el sol ja no prem, ens porta d'excursió per la Quebrada del riu Colorado. La quebrada condueix l'aigua per la seca serra. La serralada és immensa, permet captar i desmar, dintre d'un territori amb un règim de precipitacions exigües. Només eixir de la quebrada l'aigua és de seguida canalitzada. La senyora Carme, la seua dona, cuina *empanadas* en un forn de fang. És una dona petita i rotunda. Ell treballa en un dels cellers, es treu nou-cents pesos al mes.

La senyora Margarita ens acull a la seua casa del Barrial, en la nostra segona parada a les valls Calchaquies. També forma part de la Red. Com ells s'autodenominen. Ens porta de passeig a casa de la senyora Mirta, que viu a un parell de quilòmetres, dissenya roba i la confecciona artesanalment. La senyora Mirta és una dona alegre i desimbolta casada amb un home més gran que ella. Aquest es vanagloria d'haver guanyat als seus cinquanta-set anys el campionat de pilota paleta al jai-alai del seu poble (San Carlos). Després amb la senyora Margarita recorrem la distància que ens separa del poble, ens vol portar a la casa dels guies de la Red, així farem alguna activitat l'endemà. Ja al tard coneixem el Javier i quedem amb ell. La senyora Margarita es va apaivagant lentament; mentre regressedem a casa seua compra el sopar.

El seu marit mira el futbol a la cuina-menjador. Sopem junts mirant un partit de River, ella s'excusa, per la seua diabetis pateix contínues pujades i baixades de sucre, ens prepara milanesa amb *papas*. Havent servit el sopar s'acomia comentant, sense donar-hi més importància, que se'n va a l'hospital i no sap si l'hauran d'ingressar. *Quin dia te lleva?* li pregunta el seu home assegut a la cadira.

El Javier és el jove llatinoamericà il·lustrat característic: diligent, coratjós, atractiu, cabell informal ran de les espatlles, perilla... També és un dels promotors de la Red, que intenta reactivar l'economia local des de la base, comptant amb la població autòctona, molt faltada d'autoestima. Quan el Soci el deixa, ens explica les asprors que han de polir per endegar el seu projecte, tot caminant per la serra visitant uns petroglifs preincaics. En els darrers dies de l'imperi, els inques davallant des de l'altiplandí, van arribar a aquestes terres, hi combateren i traslladaren els pobladors locals. La presència incaica es detecta centenars de quilòmetres més al sud, es va trobar una muntanya inca al mateix Aconcagua. Les seves creences els obligaven a efectuar ofrenes als déus. Els llocs escollits acostumaven a ser pics destacats, les ofrenes: els millors nens de cada comunitat. Aquests feien un llarg viatge fins a la capital, Cuzco, on eren consagrats, per retornar als seus llocs d'origen, i al seu punt de destí final. S'han trobat muntanyes a pics de més de sis mil sis-cents metres. Es diuen muntanyes per l'excel·lent estat de conservació, ja que les ofrenes eren sempre vives, per les condicions pròpies de gran altitud van afavorir l'extraordinari manteniment. Les trobades a la província de Salta es poden veure al Museu Arqueològic d'Alta Muntanya de la capital.

s encomiable l' actitud del Javier i els seus companys, en una terra maleïda pels homes, els diables i la natura: el riu Calchaquí, que rega tota la vall baixant des del Nevado Cachi, s'engoleix sota terra quilòmetres abans d'arribar a San Carlos, ressorgint passat el poble per unir-se amb el riu de las Conchas conformant la fantàstica Quebrada de Cafayate. Saludem el pastor de cabres, parla molt ràpid, però se l'entén molt bé. Viu en un puestito (una cabanya isolada), amb els seus gossos, gràcies a la seua rindio s'assabenta perfectament de tot el que passa al món.

La senyora Zulema viu a Santa Rosa, un llogaret de poques famílies al costat de la famosa Ruta 40 (més de cinc mil quilòmetres de carretera, quasi tot puroripió) que creua el país des de Cabo V'rgenes fins La Quiaca. La seua casa és gran, però ens fa dormir a l'habitació dels seus fills que s'han traslladat a la del costat. La vall és ampla, molt ampla, limitada per dos serralades que de vegades s'esllavissen fins a la riba. La roca de gres exposada permanentment a l'erosió—el íca, és modelada amb paciència, desengrunant els estrats amb simetria guiada per la duresa. Els homes quan acaben la jornada berenen. Després de sopar esperem la lluna plena, que no trigarà a aparèixer per darrere les muntanyes. La seua llum embolcalla parcialment els relleus. El senyor de la casa amb el seu fill, palplantats davant del porxo gaudeixen de la llum, parlen amb veu quieta, com si no haguessin vist mai l'espectacle o no es cansessin mai de veure'l, confessen que els seus avis coneixien les tradicionals relacions dels cicles lunars i el treball de la terra, però ells les han oblidat.

La Poma és un poble situat sobre una pampa a més de tres mil metres d'altitud, al peu del Nevado Cachi de més de sis mil i al davant de la preserrallada, que enclou un parell de petits volcans bessons. El venedor de La Poma va arribar per primer cop al poble un vespre després que una nevada l'enfartés, d'immediat va saber quin era el seu lloc al món. Anys més tard es va casar amb una mestra, que va demanar plaça a la població—i així porten deu anys. Surt de la botiga i ens acompanya a la cruïlla d'un carrer que baixa perpendicular a la vall, i ens fa fixar en el contrast del verd del fons i les tonalitats rudes de la serra.

El Néstor i el seu germà viatgen amb un 4x4 amb la dona d'un d'ells, no sé quin. Són prop de Buenos Aires. El Soci els va convidar a Cachi mentre jo estava estirat al llit recuperant-me d'un mal de ventre punxegut. En una terrassa de la plaça de Salta, ens descriuen amb vehemència el seu recorregut pels deserts de la Puna.

Xerraires de mena, com tot bon porteño, ens tindran una bona estona saltant de vall a ruta passant per les mines que ens distrauen per la plaça. Soparem tard.

*Llegando est el carnaval quebradeo, mi cholita,
Llegando est el carnaval quebradeo, mi cholita.
Fiesta de la quebrada humahuaquea para bailar
Erke, charango y bombo
carnavalito para bailar*

A Abrapampa, per confusió—baixem abans que el colectivo pari a la terminal, comencem a caminar amb pas decidit pels llargs carrers d'aquests pobles, fins que ens adonem que estem en plena Puna i alentim la marxa, però amb el cap més espès. La Puna té una extensió—tan gran com l'altiplandí, eixarxada i ventosa, l'agricultura prospera únicament prop d'algun punt d'aigua, aviat trobem les flames encuriosides, els pobles disseminats, la dessecació—formant extenses

Parc Nacional Talampaya

salines. Aquests llocs posseeixen una atmosfera pròpia, d'horitzons oberts, reflectida en els seus pobladors; endureix la gent, magnetitza el viatger. Pel matí contractem un *remis* perquè ens porti a la llacuna Pozuelos. El *remisero* no hi havia anat mai. Havia estat xofer de *colectivo* durant anys i l'havia vist dia sí, dia també per no s'hi havia atansat.

Iruya

Ella és una nena de Iruya, la trobem al costat de casa seua abans que el pont franquegi la barrancada i la *huella* finalment es perdi davallant per l'encaixonada vall. Iruya és punta de ruta, final i retorn, com si no hi hagués res després. Per accedir-hi s'ha de saltar una collada a 4.000 metres i davallar les marrades ran de *colectivo* fins al fons de la seua vall. El poble no és una postal, existeix, l'altre dia va parir una verrea i els *chanchos* (mamellons) estan popant. La nena ens diu que fa poc van morir els seus avis, primer l'avi, després l'àvia. A tots dos se'ls van endur a l'hospital de Salta i allí van traspasar.

Don Diego és un vinater de Catamarca, sobta que porti el seu vi al restaurant, beu i convida, comparteix taula amb els seus amics, entre ells una noia que presenta

com la millor escaladora del territori. A Fiambal també es fa vi, però no estem per visitar cellers i fem preu a un *remisero* per anar al Paso San Francisco. Fiambal és el darrer poble fins al Paso. La carretera disposa de tres-cents quilòmetres per remuntar fins als 4.700 m del Paso. Avui s'ha aixecat vent, per la vall corre empolsant-ho tot. La carretera es menja l'auto creuant llargues rectes camuflades. No és fins que passem el control de

la gendarmeria argentina a 4.000 m que es descriuen les primeres marrades. D'entrada els gendarmes són una mica hostils, els donem feina a segellar passaports, encara que tornant ajudaran el xofer amb els problemes de reescalfament que ha patit l'auto, els motors també pateixen de mal d'alta. Traspassat el Paso baixem ja per Xile per una pista fins a la Laguna Verde. Los Seis Miles, és com s'anomena aquesta agrupació de pics volcànics encapçalats per Los Ojos del Salado. Un vast territori de textures irreals, pinzellades de colors traïdes amb intensa decisió.

Hola buen día, ¿cómo está usted, cómo le va? Ó Abans d'arribar al poble el xofer atura el cotxe i saluda el Velita. Ell és un homenet que

viu en alguna de les cases isolades de la quebrada més propera al poble. Cada mes baixa a cobrar la pensi—El vent continua esvaint el fons de la vall, anem a refugiar-nos a les termes, entaforades en un torrent. Quan es fa fosc puja mig poble a banyar-se i a fer una *parrillada*.

El *remisero* es confon en un poble de la Rioja, a la carretera hi ha un home a qui demana per Chilecito. El servei d'autocar és prou bo, el que passa és que a vegades per no fer un tomb o no tirar enrere és millor contractar un *remis* (un cotxe amb xofer). Només cal anar amb compte que sigui una empresa legal, si no et poden parar en qualsevol control i al xofer girar-se-li l'enteniment i fugir amb tu dintre, saltant-se sem fors, canviant de direcció o el que convingui per guanyar-se els pesos pràviament emparaulats. L'home l'indica i

ens demana si el podem portar fins al poble, és cap de setmana i torna al poble des de l'estancia on treballa prop de Famatina. Un poble a peu de la serra del mateix nom, punt més alt: Pico General Belgrano de 6.250 m. Chilecito és a l'altre costat de serra, un cable-rail pujava durant més de trenta quilòmetres fins a la Mexicana a 4.500 m d'altura, una mina actualment abandonada; el trajecte es pot fer a peu seguint les torretes. La serralada és rica en minerals, atractiva a l'avarícia humana, ja fa dies que en molts llocs veiem pancartes en contra de futures explotacions d'urani a cel obert. Pagancillo, més al sud de la Rioja, és al costat del Parque Nacional Talampaya, al poble hi ha un agradable hotelet, una noia alemanya vol visitar el Parque Provincial Ischigualasto, que és un recorregut amb vehicle per una vall on l'erosió —est descobrint els fòssils de dinosaures més antics del planeta, ja a la província de San Juan. A l'endemà anem junts, ella és una viatgera acostumada als llargs viatges solitaris, per el seu nou treball li impedeix fer més de tres setmanes seguides de vacances, així que va una mica per feina. Malgrat que ja ha estat més vegades per llatinoamericana, el seu castell és molt rudimentari, a més a més l'accent argentí la despista, més que res l'emfasi amb la pronunciació —de la doble ela. Uns dies després, un jove estudiant ens fa de guia al museu d'Arqueologia de San Juan, situat en l'edifici de l'estació de trens ara inservible. Acabada la visita sortim a fumar a l'andana i ens explica les campanyes que anualment al setembre, la millor poca per treballar-hi ja que abans les temperatures s'asota de zero graus i després passen de quaranta, es realitzen al parc. La recerca i localització —dels fòssils, els millors conservats, s'extreuen i portats a San Juan per acabar-los de polir al taller del museu.

Mauro és un jove sanjuanino que va abandonar el seu treball al banc poc després del Corralito, per obrir un hotel al Barreal, un poble al costat de la serra d'Ansilla entre el desert de la preserralada i els Andes. Al mig, el riu de los Patos que davalla poder —sde les entranyes de la serralada culminada pel Cerro Mercenario. És la proximitat d'ambdues serralades el que configura l'excepcionalitat. Pel matí el cel és d'un blau cada cop més enrgic, al vespre el prenen els núvols impregnant-lo de tonalitats fluorescents. El poble està emmarcat per les línies ombrívols dels pollancres, la gent sempre té un moment per detenir-se en els seus quefers per xerrar o fer alguna altra cosa, no hi ha mai pressa, sempre hi ha temps per a tot.

La porta de l'habitació —de l'hotel del Mauro no tanca, no importa. Kung-Fu Adrian és un *porteo* que aprofita cada any les vacances per visitar una província argentina. Fa uns dies que coincidim amb ell per les estacions d'autobusos, fins que el coneixem a l'hotel del Mauro, som els tres únics clients. Cada matí anem amb el tot terreny a fer un tomb pels fascinants voltants del poble. El Mauro condueix, Adrià prepara els *mates* al seu costat. Adrià reconeix que el seu entrenament com a mestre de Kung-Fu li serveix de ben poc a l'hora de caminar en altura.

És un home d'objectius, no para fins que arriba a un lloc prefixat, després se sent satisfet. També és veritat que un objectiu complert deixa de seguida de tenir interès, es gaudeix més durant el camí recorregut per aconseguir-lo, ja que la il·lusió —es desdibuixa i entra l'ansietat per un nou projecte, per començar un nou camí. Estudia xinès des de fa anys i li n'falten dos per viatjar a la Xina, al bressol de la seua afició —.

Una nit quedem per fer un *asado*, a les nou diu el Mauro, sin —farem massa tard. Sin —les deu i encara ha d'anar a comprar la carn. Cap a les onze apareix el Mauro amb la carn i el seu amic, que també hi afegeix. Abans han vingut unes *ties* que volien sopar, però se n'han anat, el Mauro retrau al *porteo* la seua falta de cura, la veritat és que no havien elevat gaire la nostra expectació —El Gordo és un homenot d'origen bascos que no triga amb les seues grans mans a obrir les ampolles de vi i encendre el foc. A la una comencem a sopar, *chorizos* i *punta espalda*. Quan s'acaba la primera safata el Gordo surt al carrer a tornar-la a omplir. El Gordo treballa en una mina d'or, es passa mesos a la serralada lluny de la família, ha de mantenir també l'exdona. Té el cap gros i la boca petita, creu en la clara definició —dels rols masculins i femenins, que des d'antic han regit els costums de la vall de Calligasta; vindria a ser, després de reduir-lo: que els homes s'empeten i les dones van a missa, o era al revés? Encara que és curiós —que segons ells la *tía* més bona del poble sigui un *trabuco*. La mina explota, com quasi tot al país, una empresa estrangera, en aquest cas canadenca, que abona a l'Estat un tres per cent de la producció —.

Menem lo hizo replica Adrià. El Mauro recorda les vacances a la costa xilena, quan el peso era parell al dòlar i es creien rics, per quatre pesos eren els amos, ara s'ha capgirat la situació —Ja fa dies una senyora mestra ens va dir que és millor així.

Text i fotos: Lluís Pérez Freixinet

Itinerari excursionista n. 93:

Serra de l'Obac (II)

L'itinerari 92 (V. ARESTA 92 de febrer-març) transcorre per la part central d'aquesta bonica serra, situada a cavall entre el Bages i el Vallès Occidental. Avui descriu un recorregut pel sector meridional, esperant en un futur proposar-ne un altre per la zona més septentrional, entre Mura i el Tur-de-Mal Pas. Per al dia avui, l'acció el farem per Rellinars, on es pot arribar via Manresa per l'Eix Transversal, la carretera C-55 i desviació a Castellbell, o també per l'autovia A-2 via Martorell i Terrassa.

0,00 h. Coll de Tropes (652 m). A la carretera Terrassa-Rellinars, prop del km 10. Pista en direcció-N. Hi ha una barrera per als vehicles, que es tanca a partir de les 6 de la tarda.

0,05 h. Casa Nova de l'Obac, imponent edifici que avui dia allotja serveis informatius del Parc Natural. Bifurcació—on cal seguir per l'esquerra, arran de la casa. Veiem al costat una mola de pedra, ni més romanella d'un antic forn de vidre que aprofitava el s'lex, relativament abundant a la muntanya. Poc més enllà, es deixa un trencall de pista a l'esquerra, que porta a un antic pou de gel, que no és el mateix que trobarem més tard.

0,15 h. Ruïnes de la casa Vella de l'Obac, origen riu del segle XI. S'hi conserva algun fragment d'*opus spicatum*. Passar per sota de l'arcada i seguir la pista que hem deixat per veure la Casa Vella, la qual aviat s'estreny i esdevé un bonic sender entre l'esponer—alzinar.

0,20 h. Un coll, a l'esquerra del qual s'alça el Tur-Roig, petit monolit de conglomerat vermell.

Magnífica panoràmica, amb els imponents cingles del Paller de Tot l'Any, Roca Salvatge i Castellsapera a l'altre costat del fondal. Es baixa lleugerament, amb tendència a mà dreta.

0,25 h. Font de la Portella, ben ombrejada. Té fama de no estroncar-se mai, però amb les severes secades dels darrers temps no és estrany trobar-la eixuta. Seguir el camí, més o menys planer, en direcció-N entre l'ufan—alzinar.

0,45 h. Deixem un caminó que s'enfila a mà dreta i mena al Coll Estret, per flanquejar cap a l'esquerra, creuant la canal del Llop en direcció-N i després NE pels pelats de roca, cap a la canal de Mura, la qual es travessa

per damunt d'un roques. Ascendim fins a trobar un camí a l'esquerra que s'aparta de la canal.

0,55 h. Uns metres més enllà hi ha una grossa roca. Continuem cap amunt per entre l'alzinar.

1,00 h. Coll de Roca Salvatge (744 m). Seguim la carena en direcció a l'esquerra (SW) amb una primera grimpada fàcil; cal evitar l'esquenall que queda penjat més enllà, per un corriol planer a mà dreta, i una darrera grimpada ens deixa al cim de la cresta.

1,10 h. Roca Salvatge (770 m), voltada d'estimballs. Vista impressionant a tot el contorn. Retornem al coll.

1,20 h. Coll de Roca Salvatge. Continuem pujant pel camí, cap a l'esquerra per entre l'alzinar, arran del cingle.

1,30 h. Corriol a mà dreta, que s'enfila a una propera balma i una cova d'entrada molt estreta (era potser un dels llegendaris amagatalls del bandoler Capa Blanca?) Seguim la pujada pel camí principal.

1,35 h. Carena (769 m). A l'esquerra, no gaire lluny, s'alça el Paller de Tot l'Any, gros monolit de roca. Som al camí Ral de Terrassa a Manresa, actual GR-5. Cal seguir-lo a mà dreta en pujada. Era per aquests verals on diuen que, al segle XVIII, actuava el bandoler Capa Blanca. El seu *modus operandi* era el següent: estenia a terra, enmig del camí, la seva capa blanca (d'així li venia el sobrenom) i ell esperava, trabuc en mà, amagat en algun espessorall proper. El viatger que es trobava amb la capa estesa a terra, havia de deixar-li la bossa o rebre una trabucada. Més amunt es troba el camí planer que per la dreta ve del coll Estret. Hem de seguir-lo cap a l'esquerra, entre l'alzinar, al peu de les verticals parets de Castellsapera, que forma una mena de gran navili de roca, amb un monolit (el Queixal de Porc) a l'extrem S.

2,00 h. Coll de Tres Creus (873 m). Important cruïlla. Cap a ponent surt el camí de la font de la Pola (V. Itinerari 92) i cap a llevant el que baixa a l'indret del km 11 de la carretera de Terrassa a Talamanca. Prenem un sender que careneja cap al S, vers l'esquenall de Castellsapera. A l'esquerra, a l'altre vessant d'un tur—s'obre la boca del perill—avenc, mal protegit, que ja ha ocasionat més d'una víctima mortal.

2,05 h. Peu de la cresta de Castellsapera. Immediata a la cresta, a l'esquerra d'aquesta, una canaleta amb alguns

arbres i l'inici de la via grimpada fins al cim (dificultat: II). Si no es vol seguir aquest pujador, també es pot assolir el cim per una bonica canal que trobarem més enllà, seguint el viarany que corre per llevant a peu dels cingles i que permet enfilar-se, amb l'ajuda d'una munió de branques i arrels, fins a la bretxa que parteix l'allargat cim del tur—.

2,15 h. Cim del tur—de Castellsapera (940 m), màxima cota de la serra de l'Obac. És llarg i estret, migpartit per una bretxa poc fonda. Magnífica panoràmica, presidida a llevant per la Mola de Sant Llorenç del Munt i el Montcau, i a ponent pel Montserrat.

Per tornar al peu del tur—pot completar-se el recorregut baixant per la canal que s'origina a la bretxa cap a ponent, i que només té un pas on calgui fer-se de les mans. Acabat el fort descens, es troba el bon camí que per la dreta procedeix del coll de Tres Creus. El seguim cap a mà d'esquerra (SE). Deixant a l'esquena les muralles de Castellsapera, s'avança més o menys a prop de la carena fins a baixar pel Mal Pas del General, pas estret entre roques.

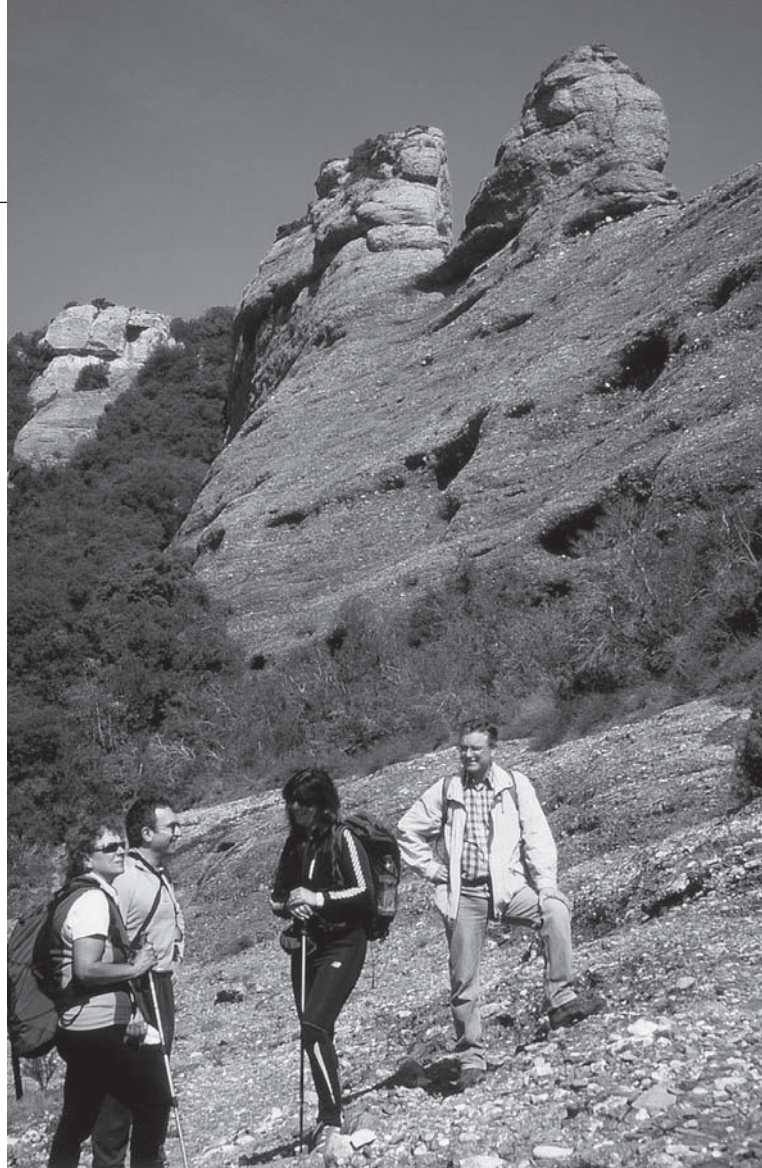
2,40 h. Coll Estret (850 m). Cruïlla de camins. A l'esquerra en baixa un cap a la gran hisenda de la Barata, i a la dreta un viarany duu a la canal del llop i ens retornaria a la font de la Portella. Enfront, un altre viarany s'enfila dretament al bosc—tur—de la Carlina, mentre que a la seva dreta, més fressat i planer, surt el que cal seguir, que amb algunes pujades curtes avança de flanc cap a migjorn.

2,50 h. El Pou de Glaç (861 m), que resta a mà dreta, mig amagat per l'alzinar. Molt ben conservat, té uns 8 metres de fondària i està cobert per una volta de pedra amb les obertures protegides per reixes de ferro. És el segon de la muntanya per la seva cabuda (232 m³). Fou construït a l'any 1706, poca en què el clima la Petita Edat del Gel feia possible acumular neu en quantitat al seu interior que, convertida en glaç, era venuda a l'estiu a les ciutats de l'entorn.

Al Pou de Glaç conflueixen diversos camins. Deixant el que segueix cap al SW per la carena, prendrem el que baixa, aixaragallat, per una torrentera en direcció—S. Passem per una mena de balconada amb vista vers el Vallès, i seguim baixant.

3,10 h. El nostre camí s'uneix a una pista travessera, que per l'esquerra ve de les Pedritxes, i per la dreta mena a la casa de l'Obac. Damunt nostre, poc visible entre els arbres, tenim la Torrota. Val la pena arribar-hi, seguint un corriol enfilad's a mà dreta, que puja fent giragonses.

3,15 h. La Torrota de l'Obac (785 m). torre de guaita de planta quadrada, probablement originària dels segles IX o

Al peu del penyal de Castellsapera, màxima altitud de la serra d'Obac

X. L'indret gaudeix d'una bella panoràmica, cosa imprescindible per a la funció—que tenia a l'edat mitjana. Hi ha un munt de llegendes relacionades amb aquesta humil torre, des dels tresors ocults i fins a un misticisme el que la connectava amb una altra torre situada a Vacarisses, a més de 5 quilòmetres de distància (!). Davallarem altre cop pel viarany de pujada.

3,19 h. Pista travessera, cap a mà dreta (W). El primer tram és pavimentat. Més enllà destaca, a la carena, el gran edifici de la Casa Nova de l'Obac.

3,44 h. A la dreta es té la casa de la Pastora, antany habitat dels treballadors del forn de vidre, avui dia arranjada com a bar i restaurant.

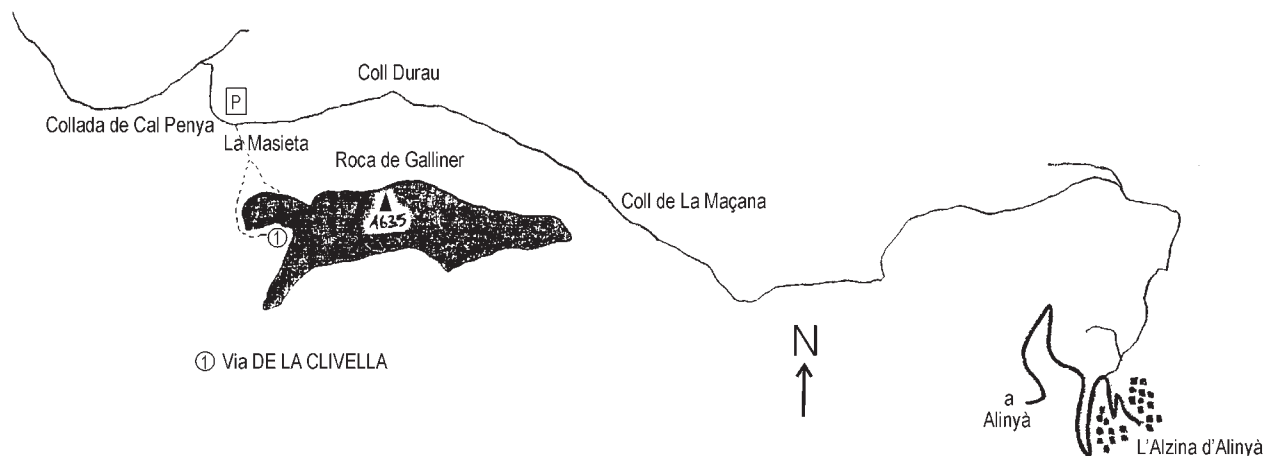
3,45 h. Casa Nova de l'Obac.

3,50 h. Coll d'en Tropes, on s'ha iniciat el recorregut.

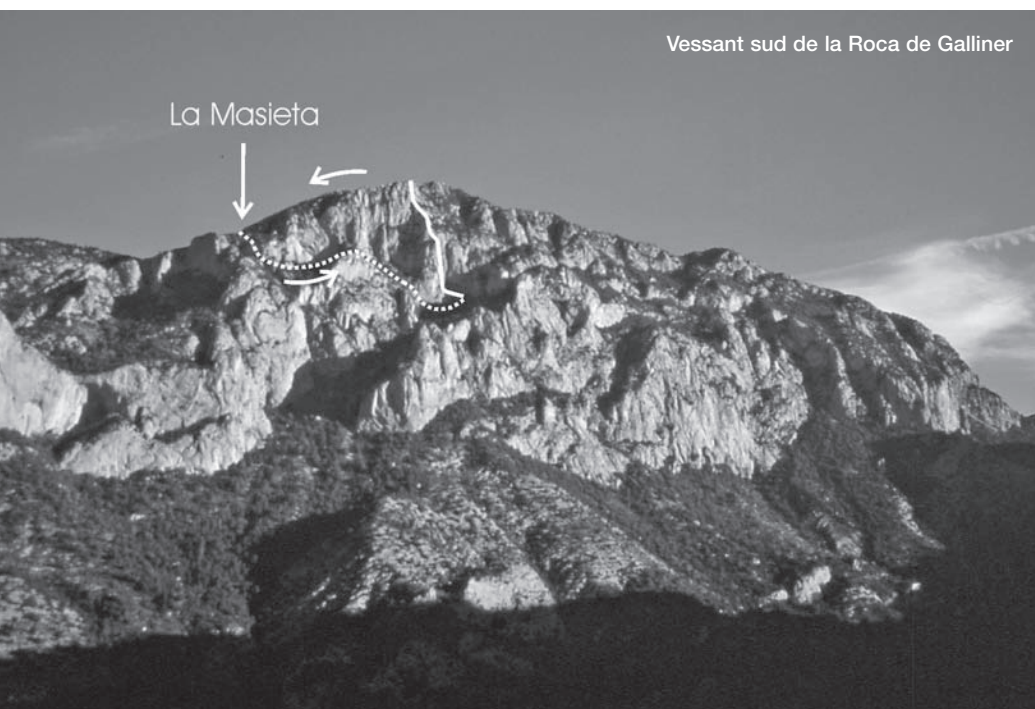
Bibliografia i cartografia:
vegeu nota a l'Itinerari 92

Manuel Cortés

Roca de Galliner (1.635 m), cara sud-oest: Via de la Clivella (280 m, 6b)

Plànol de la Clivella

A l'intricat vessant meridional de la Roca del Galliner, altiva muntanya de l'Alt Urgell, un marcat d'edre fissurat d'uns 75 metres d'alçària, tempta qualsevol escalador amb ganes d'obrir via nova. Nosaltres, el meu germà i jo, engrescats pel record que en teníem quan l'any 2003 vam descobrir-lo en el transcurs de la primera ascensió—absoluta per la cara sud (obertura de la via SUD-NATURAL), vam considerar necessari que si se'n volia intentar l'ascensió—

calia trobar un accés més còmode per tal d'evitar la pesada pujada per la tartrera de la gran canal sud-oest. Durant un nou reconeixement del terreny, el Ferran va topar amb el pas que ens convenia per facilitar l'aproximació a la via que volíem obrir i que aprofitaria l'imponent d'edre abans esmentat. L'itinerari, que batejarem com a via DE LA CLIVELLA, corre per excel·lent calcari molt compacte en ocasions. Cal destacar l'espectacularitat del tercer llarg, que obrir-lo no va ser cosa fàcil, ja que col·locar de manera correcta i des de baix els espits imprescindibles, va costar d'ús i ajuda.

Primera ascensió—30 d'abril de 2006, per Ferran Ullastre (SEAM) i Guillem Ullastre (SEAM).

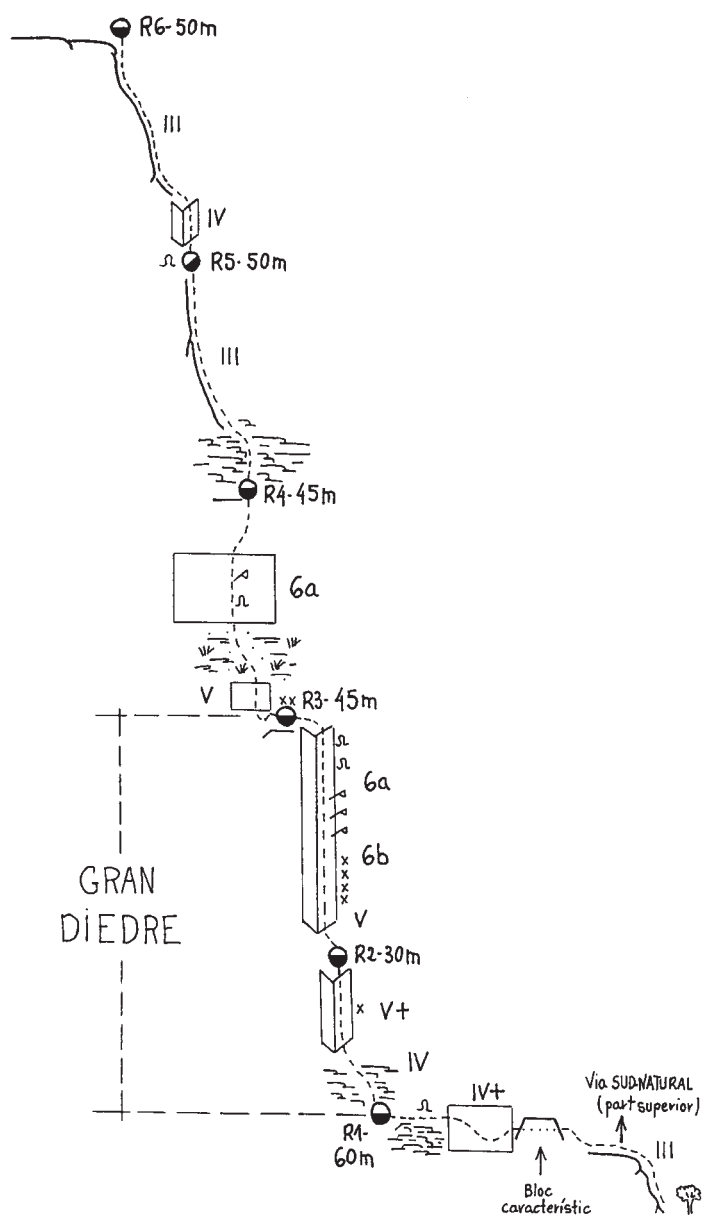
Material: Tascons, friends (de 1 a 4) i bagues.

Equipament: 7 espits, 4 claus i 9 bagues.

Roca: Calcària.

Época: primavera i tardor.

Aproximació—s'accedeix per la carretera que va de Lleida a la Seu d'Urgell. Poc després de creuar Coll de

Ressenya de la Clivella

Narg—cal desviar-se a la dreta per anar a Aliny . Des d'aquí, es puja per carretera fins a l'Alzina d'Aliny ; poc abans d'arribar-hi, s'agafa a mà esquerra una pista que porta al vessant nord de la roca de Galliner. Aparquem poc després d'haver creuat el Coll Durau; prenem un cam' ben fressat (ruta normal a la Roca del Galliner) que porta a la Font de la Masieta (font i abeuradors per al bestiar). Continuem, tot recte, cap al sud fins a la vora d'uns precipicis i baixem, desgrimpant, per un esperonet forat aeri, per l'arc (uns 30 metres de II°, ni cap punt de bil d'aquestes cingleres). Un cop situats al peu d'aquest esper—amb gran sorpresa, s'albira a llevant

La Clivella: Ferran Ullastre obrint el segon llarg

una important bauma-refugi, que molt probablement, fou d'aquells amagatalls que s'utilitzaren en les guerres carlines i als quals Pascual Madoz va fer referència en el seu famós diccionari geogràfic, publicat a mitjan segle XIX. Cal acostar-s'hi i continuar avançant per l'ampla feixa en la que estem situats, primer pujant una espatlla rocosa i després baixant fins a l'inici de la via (30 des del cotxe).

Descens: un cop acabada l'escalada, es baixa per l'aresta cimera en direcció-oest per acabar girant cap al nord i arribar novament a la Font de la Masieta i al cam' que duu al vehicle (15).

Cartografia: I.C.C. 1/50 000 ALT URGELL.

Guillem Ullastre

Dones a la neu

Dones davant de Beret

Feia quatre anys que no hav'em tornat a organitzar cap sortida de dones a la neu. Els mateixos de l'edat de l'neu, de la Magda i el Xavi. Així ho recordem emocionades moltes de les participants en la darrera edició. El lloc escollit va ser el mateix: el Pla de Beret, fent nit al refugi alberg de la Generalitat, a Salard.

Vint-i-tres dones!, algunes de les quals no hem faltat a gairebé cap de les sortides i altres que, més joves, era la primera vegada que venien.

Segurament que moltes de les que hi érem ens veiem sovint en qualsevol de les sortides de calendari del Centre i ben segur que hem parlat de moltes coses, però... no és el mateix! Compartir una llarga estona després de sopar, parlant de molts temes relacionats amb el dia a dia, la feina, la família, de les darreres vacances i de les properes, del darrer llibre llegit, dels problemes del moment que ens afecten... del futur que els espera als nostres fills i filles... dels nostres somnis... i especialment de la nostra història.

Algunes de les companyes feia temps que no es deixaven veure, però des del mateix dia que vaig fer arribar el

mail a la llarga llista, vaig poder comprovar amb la seva resposta il·lusionada que de ben segur, a més d'una li tocaria fer un gran esforç per poder assistir-hi.

Unes quantes es van disculpar per motius de família o de feina, fins i tot a darrera hora alguna es posà malalta i trucava moments abans de la sortida, amb veu trista.

La sortida va tenir dues opcions, les més agosarades, esquiadores i raquetistes s'enfilaven cap al Basibó i la resta, amb raquetes algunes i a peu les altres, prenent direcció Montgarri. Un dia assolellat ens acompanyà i ens va permetre assolir els nostres objectius. A la tornada, la retrobada dels dos grups ens permeté recollir l'entusiasme en unes boniques imatges de grup que, de ben segur, faran història.

Vull aprofitar l'espai que m'ha deixat la revista *Aresta* per poder donar gràcies a totes les companyes que van assistir-hi i a les que, per diferents motius, no ho van poder fer. En total una trentena.

Per, aquesta sortida estava al calendari del Centre? Teniu raó—NO! El motiu va ser el dubte del nombre de gent que podria venir i la capacitat de controlar la situació—at s que era jo mateixa qui va moure l'organització—de l'activitat i no hi volia comprometre l'entitat, a més no estava aprovada dins el calendari de sortides d'esquí i raquetes d'hivern.

Què farem? Doncs cap problema: el proper hivern tornarem a organitzar una nova sortida, dins el programa oficial, amb dues vocals: una vocal per esquí de muntanya i una altra per raquetes i senderisme, facilitant a totes aquelles dones que estiguin interessades la possibilitat d'assistir-hi.

Us animo a fer propostes de llocs i activitats, i fins i tot, de dates. Quan s'elabori el calendari de la propera temporada, estigueu al cas, i animeu-vos!

Us hi esperem.

Merc Ciutat

Les gorges del Todra

Aquest paratge es troba al sud-oest del Marroc, al sector més oriental de la serralada de l'Atlas, a 375 quilòmetres a l'oest de Marrakeix.

Si hi pot arribar seguint la ruta Ceuta-Tetuan-Larraix-Rabat-Casablanca-Marrakeix-Ouarzazate-Bounalmedades-Tinerhir. En el primer tram, de 116 quilòmetres, la carretera és força dolenta, cal superar un port de muntanya, fins ben a prop de Larraix on es pot agafar l'autopista, de pagament, fins a Casablanca (400 quilòmetres). Aquest tram no és, de cap manera, homologable amb les normes europees; hi pots trobar de tot, ramats de xais pastant pels marges, gent passejant o fent footing, gallines o controls de policia sense senyalització—ni cap mena de seguretat, cons, armilles etc. El preu és realment barat, es pot anar més de pressa, però cal anar amb molta cura.

De Casablanca a Marrakeix l'autopista és més semblant a les que tenim a Europa, és feta recentment i encara no figura als mapes. En data d'avui, tot i estant en funcionament, no funcionen totes les seccions de servei. A Marrakeix s'acaba l'autopista i la carretera és variada, amb un port de muntanya tremend per passar l'Atlas i arribar a Ouarzazate; d'ací fins al poble de Tinerhir, oasi a la porta del congost del Todra.

També hi pot arribar per la ruta més oriental, Ceuta-Tetuan-Chefchaouen-Fes-Arrou-Midelt-Er Rachidia-Tinerhir, menys turística i per tant més autèntica (així és relatiu).

Les carreteres tenen indicacions que fan el trajecte còmode, amb els entrebancs normals de qualsevol viatge; la conducció és problemàtica amb innumerables sorpreses de tot tipus, curioses i perilloses. La benzina és més barata i se'n troba arreu. Sovintegen els controls policials que són bastant rigorosos amb els límits de velocitat. Poca broma! i prudència.

També hi pot arribar amb avió—fins a Marrakeix i allí llogar un cotxe. Es pot fer des de Lleida amb qualsevol de les grans empreses de lloguer. Els preus són força bons, com els d'ací.

Les gorges del Todra són un espectacle i un paradís per als escaladors, grans parets a peu de pista, a dreta i esquerra d'un riu, de roca calcària de gran adherència i molt abrasiva, vies de tots els graus i llargues, una a tocar de l'altra, la majoria equipades. Hi ha 28 sectors i 415 vies i continuen obrint-ne contínuament. El nivell va des de 4º a 8b. Tot així en menys de dos quilòmetres

de congost. Cal assenyalar que en algunes vies els falten els primers parabols.

Els primers que van escalar al Todra van ser francesos que hi van deixar la seva empremta. Des d'aleshores s'han anat obrint moltes vies. Destaquem el pilar de Couchant-via Clàssica de 390 metres. I la via Smuf Ond web de 120 metres 6a/+ que va trepar el nostre company Miquel Urbano juntament amb l'escalador-guia Abdul.

La possibilitat de poder contractar guia-escalador és de molta comoditat i es pot anar més per feina. Són bons escaladors equiparables tècnicament amb l'exigència europea, el nivell de seguretat és homologable. Es nota l'escola francesa. Els preus com sempre són raonables.

L'Abdul ven unes guies d'escalada que algú va qualificar d'entranyables, són fetes a mà, amb dibuixos quasi infantils, però on els sectors i les vies hi són de manera clara i entenedora. També assenyalen de manera molt gràfica les hores que hi toca el sol a cada sector, element que cal tenir en compte segons l'època de l'any. El llibret de les ressenyes cal comprar-lo, i no fer fotocòpies, per respectar els drets d'autor d'un artista. D'aquesta guia n'hi ha un exemplar, adquirida recentment, a la biblioteca del Centre.

El mateix Abdul ha obert un refugi dins del poble d'Albdelali, que és a l'entrada del congost, en una casa típica de fang i palla enmig d'un oasi espantós, més autèntica no pot ser. Compte amb tots els serveis. Es pot menjar els plats típics de la cuina berber-tuareg, cuinats per la seva mare, a preus molt barats. L'atenció i l'amabilitat són inmillorables. Per contactar amb la família Ben Basson, Abdul Majid (00212) 62520315, majid_20-01@hotmail.com.

Hi ha altres equipaments d'hoteleria, cases particulars i campings, tots sobradament anunciats a les carreteres i pobles. Els preus poden oscil·lar entre 10 i 25 euros mitja pensió, la relació qualitat-preu és molt bona. Destaquem l'hotel Yasmina, que és al mig del congost i és el més homologable als gustos europeus sense perdre l'essència. Dins del congost no hi ha llum elèctrica i l'hotel la produeix amb un generador que quan funciona donarà a la tabarra.

L'època més aconsellable per anar-hi és l'hivern, i cal no menys de dos dies per embeure's amb profunditat d'aquest meravellós indret.

scar Muedra

Apuntsic omunicacions

Benvinguts/des al Centre:

Laura Rosinach Comellas
Alba Guti  rez Vidal
Eduard Rovira Paluzie
Manel Rodellar Juvilla
Yolanda   lvarez Blasco
Laia Calder   Rig

Francesc Roca Cotonat
Aina Garra Moreno
Pere Aranega Teruel
Jordi Codony Centelles
Teresa Vidal Bertran
Núria Codony Vidal

Seguint la bona marxa d'altres anys, aquest estiu tamb  es far   un nou cicle de Projeccions a la Fresca, els divendres d'estiu. Per començar, el divendres 27 de juny, a les 21.30 h, al local del Centre, projecci  del FESTIVAL DE CINEMA DE MUNTANYA DE TORELLÓ. Consulteu al web les projeccions que es duran a terme.

Us recordem que el 30 de juny acaba el termini per demanar el facsímil del butlletí del Centre.

Tamb  us recordem que al web del Centre hi podeu anar consultant tota l'actualitzaci  del programa d'activitats, visualitzar fotos de les sortides, descarregar-vos rutes per a GPS, participar al fòrum, penjar anuncis al taulell d'anuncis, etc.

Donacions a la Biblioteca del Centre:

- *Trekking en Chalten & Lago del Desierto*, de Miguel A. Alonso, donaci  d'Eugènia Torreguitart i Salvador Capdevila
 - *Sobrarbe, red natural de Aragón*, nm  . 21 de la col  l  cci    ditada per Prames, donaci  de Jordi Timoneda.
 - *Per les carenes atlàntiques de l'Aran: 16 passejades i excursions*, donaci  de l'editorial Arola Editors.
 - *Senders de Gran Recorregut*, donaci  de la FEEC:
GR1: Empr��ies – Pont de Montanyana	GR6 i GR96: Barcelona – Montserrat
GR4: Puigcerd�� – Montserrat	GR5: Sitges – Montserrat – Canet de Mar
GR176: Nav��s – Nav��s	GR179: Santuari de Queralt – Manresa
GR241: Borredà – Borredà	

Al nm  . 92 de la passada *Aresta*, per error, vam ometre posar peus a les dues fotos que il  lustren el tema de portada del Guillem Ullastre. Per a aquells que us heu preguntat què era, doncs aquí teniu la resposta:

La fotografia de la p  gina 3: Obrint el primer llarg de la via Sistema Frontal.

La fotografia de la p  gina 4: Vessant nord-oest de la serra de les Agudes.

Demanem disculpes a l'autor.